

Počet zmínek: 1

Online: 1 |

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

To nejpodstatnější se děje na tanečním sále, říká Jeroen Verbruggen před premiérou Peera Gynta

[Odkaz na zdroj](#)

Online, Datum publikace: 21.05.2025 5:11:35, Datum importu: 21.05.2025 7:23:10, Zdroj: ostravan.cz, Autor: Tereza Cigánková, Rubrika: Divadlo, Periodicita: Denně, Provozovatel: Aleš Honus, Země: CZ, AVE: 1 500 Kč, GRP: 0,03, OTS: 2 752, Měsíční návštěvnost: 13 606, RU/den: 2 752, RU/měsíc: 36 536

Dramatická báseň Peer Gynt norského autora Henrika Ibsena, sledující život okouzujícího, ale poněkud nezodpovědného a fantazií pohlceného mladíka, je často námětem adaptací napříč žánry. Čím zaujala vás?

Tento námět nabídl divadlo, ale já jsme o něm uvažoval už dlouho. Peer Gynt je příběh, který lze zajímavě převyprávět prostřednictvím tance, ačkoli já se málokdy do detailu držím literárních předloh. Myslím si, že je potřeba je vidět v novém světle a přemýšlet o nich jinak. Drama Peer Gynt se skládá z řady malých epizod a já se z nich snažil vydestilovat jednodušší dějovou linku. Více než na Peera, kterého lze považovat za antihrdinu, jsem se soustředil na ostatní postavy – na lidi, které potkává během svého života.

Mne zaujaly zejména ženy v Peerově životě, které jsou milující, pečující, ale také velmi trpí a za svou oběť nedostávají nic zpět...

Ano. Vzdáleně mi připomínají některé ženské postavy z filmů Larse von Triera, které nemluví, jen trpí. A to mě na nich vlastně hrozně rozčiluje. Po všem, co Peer Gynt udělá, jej dívka Solvejg stále miluje a čeká na něho. Jeho matka o něj pečuje, i když jí nepomáhá. Na jednu stranu se taková bezpodmínečná láska může zdát krásná, na stranu druhou se postavy nijak nevyvíjí. Proto jsem ve své inscenaci chtěl ukázat to, co v původním příběhu není – například rozzlobenou a vzdorující Solvejg. Toho jsem dosáhl i prostřednictvím obrácení rolí, kdy se mužští tanečníci stávají Solvejg, tanečnice se stávají Peerem a bojují proti sobě. Využil jsem také možnosti zobrazit Peer Gynta jako několik různých mužů, kteří na své cestě zasáhnou do života několika žen.

Jeroen Verbruggen během zkoušky v **NDM**. (Foto: S. Gherciu)

V inscenaci Peer Gynt hojně používáte symboliku. Je to pro vaši práci charakteristické?

Symboliku používám ve všech svých titulech a také pracuji s různými vrstvami příběhu, z nichž každá má svou poetiku. Moje inscenace jsou pro široké publikum, takže přemýšlím o tom, jak je budou vnímat děti a co v nich uvidí dospělí. I v Peer Gyntovi je spousta symbolů, řadu témat a situací ukazují z netradičního pohledu a беру v potaz i queer perspektivu. Mám rád cynický humor, takže například svatbu, ke které se Peer Gynt nachomýtné, představuji spíše jako frašku a hru, což se ostatně stává i v reálném životě.

Co se týče postav, rád je analyzuji také z psychologického hlediska. Jednou jsem četl článek o tom, že postavy v Peeru Gyntovi vládí na zádech váhu celé své osoby. Všechny, kromě Peera. Vzal jsem to doslova a nechal postavy nést si na zádech svůj vlastní kostým. Pohrávám si rovněž se symboly prádla a praní, jako jsou třeba bílá prostěradla, pračka nebo koše s prádlem. Matka Peera nese koš jako symbol práce a starostí s výchovou syna. Solvejg za sebou táhne pračku, protože symbolicky čistí ostatní od jejich prohřešků a špatností. To ukazuje na jistý stereotyp mužského a ženského světa, který se místy snažím prolomit – na konci se Solvejg od pračky odstřihne, její zátěž se stane Peer, ale i od toho se dokáže odpoutat. Je to určitá forma emancipace. A ačkoli se Solvejg dívá zpět, musí se donutit jít sama dál.

V Ibsenově dramatu se Peer často pohybuje mezi realitou a fantazií. Jak jste si poradil s neustálým prolínáním těchto dvou?

To byla pro mne a můj tým zásadní otázka! Jak znázornit fantaskní, téměř pohádkový svět, když vyprávíme o skutečném životě? Běžně ve svých inscenacích zabrousím do světa fantazie, ale v Peer Gyntovi jsme to tolik nedělali. Aspekt pohádky a představivosti jsem chtěl vyjádřit spíše skrze poetičnost jednotlivých obrazů.

Hráli jsme si s různými abstraktními i absurdními řešeními. Třeba v případě trollů, se kterými se Peer Gynt setkává. Nechtěli jsme je ukázat jako ošklivé příšerky, takže nám přišlo vtipné, že budou mít svůj kostým oblečený vzhůru nohama. Nejsou to v našem případě monstra, ale spíše vydědenci společnosti, kteří si žijí po svém. Další otázky vyvstaly v souvislosti s dominantou scény – horou ze svatebních šatů. Ta má reprezentovat norské hory, ale zároveň ji

můžeme chápat jako připomínku všech Peerových prohrěšků a svodů.

Ve všem mi pomohl scénograf Wolfgang Menardi, který navrhl, abychom celou dobu pohybovali v rámci jednoho „světa“, v němž by jednotlivé postavy přicházely za Peerem a ne on za nimi. To dodalo inscenaci mnohem abstraktnější rozměr.

Jeroen Verbruggen během zkoušky v **NDM**. (Foto: S. Gherciu)

Na tvorbě oné hory ze svatebních šatů se mohla podílet také veřejnost...

Ano, od března do dubna letošního roku měli lidé možnost darovat svatební šaty, které jsme použili při tvorbě scénografie. Překvapilo nás, kolik šatů se nakonec sešlo, bylo to v řadu stovek! Nakonec jsme jich použili sto dvacet a když jsem se na ně díval, došlo mi, kolik příběhů se v nich ukrývá. Těch dobrých i těch špatných...

Dalo by se říci, že příběh Peera Gynta je univerzální. Mohl by se odehrát v jakékoli době, protože se dotýká esenciálních tužeb a hodnot člověka. Vnímám jste paralely mezi problémy, se kterými se potýká Peer Gynt, a těmi, které dnes řešíme my? Například útky do světa fantazie nebo hledání vlastní identity?

To, co chci ve své inscenaci zdůraznit a co mi zároveň připadá velmi aktuální je fakt, že Peer Gynt představuje všechny postavy, se kterými se kdy setkal. Protože prostřednictvím lidí v našem životě se stáváme tím, kým jsme. Navíc se střetáváme v různých fázích života a žádný člověk není stále stejný. Zdá se mi, že v současné době chce každý být na své cestě sám. Hledáme sice svou identitu, ale nevidíme, co se děje kolem... Narážím tedy na současný individualismus, ale i na nerovnost mezi muži a ženami, která je ještě stále tématem. Nejsem politicky angažovaný, ale vždy do věcí vnáším svůj pohled – takže v určité míře se v mých dílech objevují i témata queer světa, rovnosti mezi lidmi a podobně.

A právě proto, že příběh Peera Gynta evokuje tolik otázek a idejí, je v mém podání poměrně komplexní. Hlavní děj doprovázejí poetické, silné i humorné obrazy, symboly, znásobování postav, změny rolí, nejrůznější objekty z běžného života, které se mohou proměnit v něco magického. A každý v nich uvidí něco jiného.

Peer Gynt byl vytvořen exkluzivně pro ostravský baletní soubor. Jak vypadal kreativní proces, který předcházel jeho vzniku?

Ačkoli se nazývám choreografem, nikdy netvořím „jen“ choreografii. Dávám dohromady komplexní obraz, včetně vizuální podoby, kostýmů, scény, hudby, světla atd. Řekl bych, že tvořím podívanou a chci diváka bavit. Kreativní proces tedy začíná velmi brzy, i rok či dva před samotným nastudováním. Začínám poslechem a analýzou hudby, protože v hudbě nacházím všechny odpovědi a bez ní jsem ztracený.

A pak je tu samozřejmě můj tým, se kterým hodně diskutujeme a inspirujeme se navzájem. Já přináším nosné myšlenky a koncepty, ale to, jak nakonec budou jednotlivé elementy vypadat, nechávám otevřené. Nechci omezovat jejich fantazii a podporuji i odvážné vize. Musím říct, že jsem vždy měl štěstí na spolupracovníky a i nyní se skvěle doplňujeme. Ať už se scénografem Wolfgangem Menardim, kostýmní výtvarnicí Natalií Kitamikado, hudebníkem Sanderem Teepenem nebo dalšími.

Co se týče samotné choreografie, nic si dopředu nepřipravuji, protože to zásadní se stane na tanečním sále. Vedu s tanečnicí dialog, dávám jim určitý impuls a směr, ale zůstávám otevřený jejich nápadům. Když si porozumíme, dokážou často reagovat rychleji, než bych očekával. To nejpodstatnější se ale děje na tanečním sále. Tam probíhá moje nejoblíbenější část tvůrčího procesu, kdy společně tvoříme a hledáme něco neobyčejného. A pak přijde moment, kdy to najdeme, a stane se něco ryzího, magického a neopakovatelného.

Jeroen Verbruggen během zkoušky v **NDM**. (Foto: S. Gherciu)

Takový styl práce jistě vyžaduje otevřenost a důvěru tanečnicků...

To je pravda. Já mám celkem unikátní způsob práce s tanečnicí – energický, zábavný, někdy až směšný. Občas na baletním sále předvedu opravdovou one-man show. Potkávám totiž hodně traumatizovaných tanečnicků a když po nich vyžadují náročné věci, musíme si navzájem věřit. Po prvotní frustraci a pochybách ale mohu říci, že už jsme tu důvěru a nadšení našli.

Ať to dopadne jakkoliv, chci dopřát tanečnickům zážitek. Pokud pocítí radost a zábavu na tanečním sále, budou se za inscenaci prát i na jevišti. Nechávám je tedy zkoumat, zažívat a posouvat se v rámci jejich individuálních možností. Mám štěstí, že v Ostravě jsou klasicky školení tanečníci se zkušeností se současným pohybovým slovníkem. To je ideální pro můj koncept dějového baletu s prvky současného i klasického tance.

Neodmyslitelnou součástí dramatu Peer Gynt je hudební suita Edvarda Griega, která obsahuje některé z jeho neslavnějších melodií. Jak se vám pracovalo s takto známou partiturou?

Necítil jsem žádný tlak kvůli tomu, že se jedná o známou hudbu. Je nádherná a je psaná pro konkrétní scény, které jsem tak mohl zachovat. Ale jelikož je v mé inscenaci řada změn oproti originálu, bylo třeba Griegovu hudbu doplnit dalšími skladbami. Nebylo to jednoduché, ale věděl jsem, že chci vybírat z jeho díla. Takže nabídneme divákům známé melodie, ale i ty, které od Griega možná nikdy neslyšeli. Navíc pracuji s operními zpěváky, kteří jsou s námi na jevišti, někteří se dokonce stali součástí choreografie a hodně se hýbou, což je pro ně samotné nevšedním zážitkem.

Mluvili jsme o tom, že při hledání vlastní identity hrají zásadní roli lidé, které potkáváme. Na závěr se tedy zeptám: Kdo ovlivnil vaši cestu, ať už profesní, či osobní?

Řekl bych, že každý, s kým jsem se kdy setkal a pracoval, mě do jisté míry ovlivnil. Nasbíral jsem už „kufr“ plný zkušeností a teď je chci předávat dál. Moje taneční začátky se odehrály ve světě klasického baletu, ačkoli jsem k němu nikdy příliš netíhl. Jsem ale rád, že mám tento pevný základ. Ale samozřejmě mám v tanci své oblíbence, především

vizuální umělce, jako byla Pina Bausch nebo Dimitris Papaioannou,